

**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie kobiet  
niepełnosprawnych (2013/2065(INI))**

Parlament Europejski,

- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka, europejską konwencję praw człowieka oraz Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej,
- uwzględniając Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych i jej wejście w życie dnia 21 stycznia 2011 r. zgodnie z decyzją Rady 2010/48/WE z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie zawarcia przez Wspólnotę Europejską Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych<sup>1</sup>, w szczególności jej art. 6 dotyczący kobiet i dziewcząt niepełnosprawnych,
- uwzględniając Konwencję ONZ w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet z dnia 18 grudnia 1979 r.,
- uwzględniając wspólnotową kartę podstawowych praw socjalnych pracowników<sup>2</sup>,
- uwzględniając art. 10, 19 i 168 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając dyrektywę Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającą ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy<sup>3</sup>,
- uwzględniając wniosek Komisji dotyczący dyrektywy Rady w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną (COM(2008)0426) oraz stanowisko Parlamentu w tej sprawie z dnia 2 kwietnia 2009 r.<sup>4</sup>,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 15 listopada 2010 r. zatytułowany „Europejska strategia w sprawie niepełnosprawności 2010–2020: odnowione zobowiązanie do budowania Europy bez barier” (COM(2010)0636) oraz dokumenty zawarte w dołączonym do niego dokumencie roboczym służb Komisji zatytułowanym „Początkowy plan realizacji europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności 2010–2020 – wykaz działań na lata 2010–2015” (SEC(2010)1323 i SEC(2010)1324),

---

<sup>1</sup> Dz.U. L 23 z 27.1.2010, s. 35.

<sup>2</sup> Dz.U. C 364 z 18.12.2000, s. 1.

<sup>3</sup> Dz.U. L 303 z 2.12.2000, s. 16.

<sup>4</sup> Dz.U. C 137 E z 27.5.2010, s. 68.

- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 16 grudnia 2010 r. zatytułowany: „Europejska platforma współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym: europejskie ramy na rzecz spójności społecznej i terytorialnej” (COM(2010)0758),
- uwzględniając wniosek Komisji z dnia 3 grudnia 2012 r. dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie dostępności stron internetowych instytucji sektora publicznego (COM(2012)0721),
- uwzględniając zalecenie Rady 98/376/WE z dnia 4 czerwca 1998 r. w sprawie karty parkingowej dla osób niepełnosprawnych<sup>5</sup>,
- uwzględniając konkluzje Rady pt. „Promowanie włączenia społecznego na rynku pracy: wyjście z kryzysu i przygotowania do wdrożenia strategii lizbońskiej po 2010 r.” z dnia 30 listopada 2009 r.,
- uwzględniając projekt rezolucji Rady z dnia 2 czerwca 2010 r. w sprawie nowych europejskich ram dotyczących niepełnosprawności (10173/2010) oraz rezolucję Rady w sprawie sytuacji osób niepełnosprawnych w Unii Europejskiej (2008/C 75/01),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji dotyczące funkcjonowania i skutków rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2006 z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie praw osób niepełnosprawnych oraz osób o ograniczonej sprawności ruchowej podróżujących drogą lotniczą (COM(2011)0166),
- uwzględniając orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie C-13/05, dotyczące dyrektywy 2000/78/WE w sprawie równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy oraz pojęcia niepełnosprawności<sup>6</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 17 czerwca 1988 r. w sprawie języka migowego dla osób niesłyszących<sup>7</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 26 maja 1989 r. w sprawie kobiet i niepełnosprawności<sup>8</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 września 1992 r. dotyczącą praw osób

---

<sup>5</sup> Dz.U. L 167 z 12.6.1998, s. 25.

<sup>6</sup> Dz.U. C 224 z 16.9.2006, s. 9.

<sup>7</sup> Dz.U. C 187 z 18.7.1988, s. 236.

<sup>8</sup> Dz.U. C 158 z 26.6.1989, s. 383.

niepełnosprawnych umysłowo<sup>9</sup>,

- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 grudnia 1995 r. dotyczącą praw człowieka osób niepełnosprawnych<sup>10</sup>,
- uwzględniając swoje oświadczenie z dnia 9 maja 1996 r. w sprawie praw osób autystycznych<sup>11</sup>,
- uwzględniając swoje stanowisko z dnia 13 grudnia 1996 r. dotyczącą karty parkingowej dla osób niepełnosprawnych i praw osób niepełnosprawnych<sup>12</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 11 kwietnia 1997 r. dotyczącą równych szans dla osób niepełnosprawnych<sup>13</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 4 kwietnia 2001 r. pt. „Ku Europie bez barier dla osób niepełnosprawnych”<sup>14</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 3 września 2003 r. w sprawie komunikatu Komisji odnoszącego się do kwestii prawnie wiążącego instrumentu ONZ z zakresu propagowania i ochrony praw i godności osób niepełnosprawnych<sup>15</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 24 kwietnia 2009 r. w sprawie Konwencji Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych oraz jej protokołu fakultatywnego<sup>16</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 25 października 2011 r. w sprawie mobilności i integracji osób niepełnosprawnych oraz europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności 2010–2020<sup>17</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 8 marca 2011 r. w sprawie zmniejszania nierówności zdrowotnych w UE<sup>18</sup>,
- uwzględniając europejski pakt na rzecz równości płci (2011–2020),

---

<sup>9</sup> Dz.U. C 284 z 2.11.1992, s. 49.

<sup>10</sup> Dz.U. C 17 z 22.1.1996, s. 196.

<sup>11</sup> Dz.U. C 152 z 27.5.1996, s. 87.

<sup>12</sup> Dz.U. C 20 z 20.1.1997, s. 386.

<sup>13</sup> Dz.U. C 132 z 28.4.1997, s. 313.

<sup>14</sup> Dz.U. C 21 E z 24.1.2002, s. 246.

<sup>15</sup> Dz.U. C 76 E z 25.3.2004, s. 231.

<sup>16</sup> Teksty przyjęte, P6\_TA(2009)0334.

<sup>17</sup> Dz.U. C 184 E z 8.7.2010, s. 111.

<sup>18</sup> Dz.U. C 199 E z 7.7.2012, s. 25.

- uwzględniając plan działania w sprawie równości płci oraz wzmocnienia pozycji kobiet 2010–2015,
  - uwzględniając drugi manifest praw kobiet i dziewcząt niepełnosprawnych w Unii Europejskiej („Instrument dla działaczek i przedstawicielek władz”),
  - uwzględniając art.48 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia oraz opinie Komisji Rozwoju i Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych (A6-0329/2013),
- A. mając na uwadze, że 80 milionów osób niepełnosprawnych mieszkających w Unii Europejskiej odczuwa znaczącą potrzebę dostępnego i pozbawionego uprzedzeń otoczenia fizycznego, intelektualnego i społecznego, bez barier, przeszkód i stereotypów utrudniających pełne korzystanie z przynależnych im podstawowych praw człowieka i obywatelstwa europejskiego; mając na uwadze, że spośród tych 80 mln osób 46 mln to kobiety i dziewczęta, które stanowią 16% całej ludności płci żeńskiej w UE;
- B. mając na uwadze, że według szacunków liczba ludzi niepełnosprawnych na całym świecie sięga miliarda<sup>19</sup>, a 80% z nich mieszka w krajach rozwijających się; mając na uwadze, że sytuacja kobiet niepełnosprawnych jest o wiele bardziej niekorzystna, ponieważ napotykają one znaczne trudności w uzyskaniu dostępu do odpowiedniego mieszkania, opieki zdrowotnej, transportu publicznego, kształcenia, szkolenia zawodowego oraz zatrudnienia, a także doświadczają nierówności w kwestii dostępu do kredytów i innych zasobów produkcyjnych i rzadko uczestniczą w procesie podejmowania decyzji;
- C. mając na uwadze, że wzrasta liczba osób starszych, co oznacza, że w związku z tym wzrośnie liczba osób niepełnosprawnych, w tym również kobiet; mając na uwadze, że wg Światowej Organizacji Zdrowia częstość występowania niepełnosprawności jest wyższa wśród kobiet, a zjawisko to dotyczy ich w szczególnym stopniu, gdyż ich średnia długość życia jest większa niż u mężczyzn, wobec czego liczba kobiet niepełnosprawnych będzie rosła szybciej;

---

<sup>19</sup> Światowy raport na temat niepełnosprawności z 2011 r. przygotowany przez Światową Organizację Zdrowia we współpracy z Bankiem Światowym.

- D. mając na uwadze, że wzrost liczby osób niepełnosprawnych spotęguje obciążenia dla opiekunów, zwłaszcza opiekunów rodzin, którymi najczęściej są kobiety zmuszone do ograniczenia wymiaru pracy, a nawet opuszczenia rynku pracy w celu zapewnienia opieki zależnym członkom swoich rodzin;
- E. mając na uwadze, że pełny udział kobiet niepełnosprawnych w życiu społecznym i gospodarczym ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia sukcesu strategii „Europa 2020” na rzecz inteligentnego i trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu; mając na uwadze, że osobom niepełnosprawnym, w tym kobietom i dziewczętom, należy zapewnić sprawiedliwe i równe możliwości i szanse uczestnictwa w życiu społecznym, gospodarczym i politycznym społeczności; mając na uwadze, że osoby niepełnosprawne muszą wciąż mierzyć się z różnymi przeszkodami uniemożliwiającymi im pełne uczestnictwo w życiu społecznym, co często prowadzi do wykluczenia społecznego i ubóstwa oraz ogranicza korzystanie w pełni z obywatelstwa europejskiego;
- F. mając na uwadze, że dyskryminacja może prowadzić do izolacji społecznej, urazów psychicznych i smutku;
- G. mając na uwadze, że podstawą dla wszelkich form stowarzyszenia demokratycznych państw jest ułatwianie uczestnictwa wszystkich obywateli – kobiet i mężczyzn – w procesach demokratycznych (zwłaszcza w wyborach), utworzenie infrastruktury umożliwiającej takie uczestnictwo tam, gdzie jej brakuje, oraz wobec tego propagowanie włączenia społecznego kobiet niepełnosprawnych;
- H. mając na uwadze, że ze strony wszystkich zainteresowanych podmiotów konieczne jest zapewnienie równego dostępu kobiet niepełnosprawnych do wysokiej jakości usług z zakresu publicznej opieki zdrowotnej, m.in. poprzez poprawę szkolenia zawodowego i uczenia się przez całe życie personelu medycznego w zakresie ich szczególnych potrzeb, w szczególności w odniesieniu do zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego;
- I. mając na uwadze, że kobiety niepełnosprawne powinny mieć prawo do edukacji, ochrony zdrowia, zatrudnienia, mobilności, życia rodzinnego, nawiązywania więzi uczuciowych, zawierania związków małżeńskich, macierzyństwa oraz do szczególnego

rodzaju ochrony zapewniającej im te prawa;

- J. mając na uwadze, że przedstawianie w sferze publicznej partnerstwa, seksualności i macierzyństwa w sposób doświadczany przez kobiety i dziewczęta niepełnosprawne przyczynia się do zwalczania uprzedzeń, utrzymujących się stereotypów i rozpowszechniania błędnych informacji; mając na uwadze, że przedstawianie tych kwestii może następować na różne sposoby, zwłaszcza z wykorzystaniem środków i mediów artystycznych i kulturalnych;
- K. mając na uwadze, że kobiety i dziewczęta niepełnosprawne z dużo większym prawdopodobieństwem mogą paść ofiarą przemocy, w szczególności przemocy domowej i wykorzystania seksualnego, a według szacunków kobiety niepełnosprawne są nawet do dziesięciu razy bardziej narażone na nadużycia niż kobiety nienależące do grupy osób niepełnosprawnych<sup>20</sup>; mając na uwadze, że w zależności od tego, czy dane kobiety żyją w społeczności czy w ośrodkach opieki, konieczne jest przedsięwzięcie konkretnych środków w celu przeciwdziałania temu zjawisku, które jest niedopuszczalne i które jest przestępstwem oraz stanowi poważne naruszenie praw człowieka; mając na uwadze, że wszystkim kobietom należy zapewnić pełny dostęp do usług wsparcia, gdyż kobiety i dziewczęta niepełnosprawne są narażone na większą zależność emocjonalną, większe ryzyko padnięcia ofiarą wszelkich rodzajów przemocy ze względu na płeć, niższy poziom rozwoju osobistego i społecznego oraz powszechną niewiedzę dotyczącą seksualności oraz niezliczone i szkodliwe mity otaczające tę kwestię; mając na uwadze, że istnieją dane świadczące o częstszym wykorzystywaniu seksualnym kobiet niepełnosprawnych w następstwie większego ubóstwa;
- L. mając na uwadze, że kobiety i dziewczęta niepełnosprawne są narażone na dyskryminację z wielu przyczyn jednocześnie ze względu na różnice w traktowaniu kobiet i mężczyzn, wiek, religię, pochodzenie etniczne i kulturowe, zachowania społeczne i stereotypy związane z niepełnosprawnością, którym należy przeciwdziałać; mając na uwadze, że kobiety niepełnosprawne są często dyskryminowane w stosunku do niepełnosprawnych mężczyzn w odniesieniu do dostępu do zatrudnienia i edukacji; mając na uwadze, że Komisja i państwa

---

<sup>20</sup> Human Rights Watch: *Prawa człowieka kobiet i dzieci niepełnosprawnych* (2012), s. 5.

członkowskie mogą przeciwdziałać temu zjawisku dzięki uwzględnianiu aspektu płci we wszystkich odpowiednich dziedzinach polityki dotyczących niepełnosprawności;

- M. mając na uwadze, że obowiązkiem organów publicznych jest zapewnienie kobietom i dziewczętom niepełnosprawnym, poprzez powołanie specjalistycznych usług publicznych o wysokiej jakości, otoczenia dostosowanego w taki sposób, aby mogły one w pełni korzystać z praw i spełniać swoje obowiązki oraz podejmować decyzje za siebie na równych warunkach z osobami, które nie są niepełnosprawne, stopniowo zyskując coraz większą niezależność; mając na uwadze, że w odniesieniu do sytuacji osób niepełnosprawnych, infrastruktury, ustawodawstwa i struktur wsparcia między państwami członkowskimi występują znaczne różnice;
- N. mając na uwadze, że kobiety i dziewczęta niepełnosprawne mogą korzystać z równych praw wyłącznie pod warunkiem istnienia sprawiedliwości w odniesieniu do płci oraz takiej samej dostępności organów administracji państwowej dla kobiet niepełnosprawnych jak dla osób, które nie są niepełnosprawne; zauważa jednak, że w UE występują znaczące różnice w odniesieniu do praktyki w dziedzinie równouprawniania płci i jej wdrażania;
- O. mając na uwadze, że społeczność osób cierpiących na jedno lub kilka upośledzeń fizycznych lub umysłowych jest wyjątkowo zróżnicowana i należy ją traktować zgodnie z potrzebami poszczególnych osób;
- P. mając na uwadze, że wysokie bezrobocie wśród osób niepełnosprawnych utrzymuje się na alarmująco wysokim poziomie; mając na uwadze, że w związku z tym osoby niepełnosprawne jako słabsza grupa społeczna w większym stopniu narażona na ubóstwo są bardziej zagrożone wykluceniem społecznym; mając na uwadze, że kobiety i dziewczęta niepełnosprawne mają większe trudności w dostępie do rynku pracy, co uniemożliwia im prowadzenie uregulowanego i samodzielnego trybu życia; mając na uwadze, że zatrudnienie nie jest jedynie źródłem dochodu, lecz stało się także mechanizmem włączenia społecznego, gdyż przyczynia się do powstawania więzi społecznych i licznych relacji interpersonalnych; mając na uwadze, że kobiety i dziewczęta niepełnosprawne często nie otrzymują pełnego wynagrodzenia; mając na uwadze, że należy wyeliminować bariery dla mobilności oraz większą zależność od członków rodziny i opiekunów, aby zachęcić je do aktywniejszego uczestnictwa

w rynku kształcenia i pracy oraz w życiu społecznym i gospodarczym społeczności;

- Q. mając na uwadze, że w państwach członkowskich, w których więcej środków inwestowanych jest we włączenie kobiet niepełnosprawnych, kobiety te odnoszą większe sukcesy w samodzielnym życiu i w rozwoju własnego potencjału;
- R. mając na uwadze, że kobiety niepełnosprawne pochodzące z najsłabszych warstw społecznych mają mniejsze szanse na rozwinięcie własnego potencjału i na niezależną samorealizację;
- S. mając na uwadze, że kryzys gospodarczy, a także cięcia w publicznej służbie zdrowia i systemie usług socjalnych w większości państw członkowskich mają negatywne konsekwencje dla grup szczególnie wrażliwych, w szczególności dla kobiet i dziewcząt niepełnosprawnych; mając na uwadze, że już przed kryzysem były one w dużym stopniu narażone na ubóstwo; mając na uwadze, że stosowane środki oszczędnościowe przekładają się na zmniejszenie liczby specjalistów ds. kształcenia osób o specjalnych potrzebach edukacyjnych i specjalistów ds. opieki nad osobami niepełnosprawnymi, na zmniejszenie wsparcia społecznego dla opiekunów, pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych i finansowania instytucji i organizacji zajmujących się osobami niepełnosprawnymi, a także na zmniejszenie możliwości dostępu osób niepełnosprawnych do zatrudnienia w sektorze publicznym, co wywarło ogromny wpływ na życie i możliwości kobiet niepełnosprawnych w zakresie osiągnięcia niezależności;
- T. mając na uwadze istnienie ścisłych powiązań między mobilnością, niepełnosprawnością i włączeniem społecznym, w szczególności jeśli chodzi o swobodę komunikowania się i dostęp do komunikacji (również w alfabecie Braille'a, języku migowym i innych alternatywnych formach komunikacji), swobodę przemieszczania się we wszystkich obszarach życia oraz dostęp do usług; mając na uwadze konieczność promowania pełnego udziału osób niepełnosprawnych we wszystkich przejawach życia społecznego i ułatwienia dostępu do technologii informacyjno-komunikacyjnych, a także robotyki domowej i rozwiązań komunikacyjnych on-line;
- U. mając na uwadze, że wspieranie pozostawania kobiet niepełnosprawnych wraz

z rodzinami bardziej sprzyja włączeniu społecznemu oraz jest mniej uciążliwe dla państw członkowskich niż promowanie zamykania ich w placówkach specjalistycznych;

1. podkreśla znaczenie włączenia społecznego wszystkich obywateli UE niezależnie od upośledzenia fizycznego, umysłowego czy psychospołecznego oraz apeluje o ustanowienie specjalnych celów w odniesieniu do poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych, jak i do usprawnienia spójnej polityki poprzez zadbanie o pełne uczestnictwo wszystkich zainteresowanych; podkreśla, że opracowywanie strategii, polityki i środków ustawodawczych zapewniających niedyskryminację i równość szans powinno odbywać się przy ścisłej współpracy ze wszystkimi zainteresowanymi podmiotami, w tym również z kobietami niepełnosprawnymi;
2. domaga się uwzględniania kwestii płci w strategiach politycznych dotyczących niepełnosprawności i podkreśla znaczenie uwzględniania kwestii niepełnosprawności i płci w strategiach politycznych, programach i środkach dotyczących płci w celu zwiększenia uznawania i zrozumienia problemu dyskryminacji ze względu na płeć i niepełnosprawność w UE oraz w ustawodawstwie i polityce państw członkowskich; uważa, że należy zapewnić uczestnictwo kobiet niepełnosprawnych w odpowiednich organach w roli konsultantek, doradczyń bądź ekspertów; ubolewa nad faktem, że europejska strategia w sprawie niepełnosprawności na lata 2010–2020 nie zawiera zintegrowanej perspektywy równości płci ani osobnego rozdziału poświęconego polityce w sprawie niepełnosprawności z uwzględnieniem problematyki płci; ubolewa również, że do europejskiej strategii na rzecz równości kobiet i mężczyzn na lata 2010–2015 nie włączono kwestii niepełnosprawności, choć kobiety niepełnosprawne często znajdują się w trudniejszej sytuacji niż niepełnosprawni mężczyźni i są w większym stopniu narażone na ryzyko ubóstwa i wykluczenia społecznego;
3. wzywa te państwa członkowskie, które jeszcze nie ratyfikowały konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych oraz jej protokołu fakultatywnego, do uczynienia tego, aby umożliwić jej pełne wprowadzenie w życie;
4. podkreśla, że liczne badania wykazały podwójną dyskryminację kobiet niepełnosprawnych, mianowicie ze względu na płeć i na niepełnosprawność, oraz podkreśla, że jednocześnie występowanie tych dwóch rodzajów dyskryminacji ma

szczególnie negatywny wpływ na kobiety i dziewczęta niepełnosprawne; wzywa Komisję i państwa członkowskie, by w obliczu obecnego braku specyficznych mechanizmów włączyły do systemów opieki społecznej przepisy dotyczące kobiet niepełnosprawnych;

5. przypomina rządowi, że dyskryminacja ze względu na niepełnosprawność jest zakazana i wzywa państwa członkowskie do podjęcia ambitniejszych działań w kierunku eliminacji istniejących przeszkód;
6. przypomina, że włączenie i uczestnictwo kobiet i dziewcząt niepełnosprawnych można zapewnić wyłącznie pod warunkiem ułatwienia ich poruszania się w środowisku fizycznym i społecznym w sposób nieutrudniony przez bariery i wzywa do podjęcia wysiłków w tym celu;
7. podkreśla rolę stowarzyszeń pomocowych skupiających osoby, zwłaszcza kobiety, które opiekują się osobami niepełnosprawnymi ze swoich rodzin lub bliskiego otoczenia, oraz działania tych stowarzyszeń na rzecz zwiększania świadomości;
8. podkreśla znaczenie optymalizacji wykorzystania instrumentów finansowych UE, w szczególności funduszy strukturalnych, w sposób sprzyjający dostępowi i niedyskryminacji osób niepełnosprawnych, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet, często narażonych na dyskryminację z wielu przyczyn, oraz znaczenie zwiększenia dostrzegalności możliwości finansowania ze środków programów tego rodzaju po 2013 r.;
9. podkreśla potrzebę informowania o usługach dostępnych dla obywateli (edukacji, opiece zdrowotnej, wymiarze sprawiedliwości, transporcie, obsłudze administracyjnej itd.) we wszystkich możliwych kodach, formach i formatach języka, w sposób prosty i bezpieczny; jeśli usługi te świadczone są w formie obsługi telefonicznej, to powinny być także dostępne dla kobiet głuchych i głuchoniewidomych;
10. zdecydowanie stwierdza, że włączenie zakłada przeciwdziałanie stereotypom za pomocą pozytywnych wizerunków i form wyrazu kulturowego oraz kampanii uświadamiających, obiektywnego przedstawiania wizerunków kobiet niepełnosprawnych i pokazywania szerokiego zakresu ról, które mogą odgrywać

w codziennym życiu społeczeństwa, w sposób ukierunkowany zwłaszcza na przedstawianie niepełnosprawności w sferze publicznej, ponieważ to właśnie w tym obszarze występują braki; zaznacza, że środki przekazu pełnią ważną funkcję w rozpowszechnianiu informacji dotyczących kobiet niepełnosprawnych i powinny przyczyniać się do pozytywnej zmiany postaw społecznych wobec nich, w zgodzie z zasadami i wartościami Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych;

11. wzywa państwa członkowskie do uznania przemocy seksualnej za poważne przestępstwo, które podlega ściganiu, zwłaszcza wówczas, gdy ofiarami są kobiety niepełnosprawne, w szczególności niepełnosprawne umysłowo, aby zmniejszyć wysoką liczbę zgłaszanych gwałtów i przypadków molestowania seksualnego oraz przemocy w dużych instytucjach;
12. podkreśla, że w celu zapobiegania przypadkom ukrywania, porzucania, zaniedbywania i izolacji dziewcząt niepełnosprawnych należy wspierać kampanie informacyjne skierowane do rodzin, oferując informacje o zasobach unijnych przeznaczonych na opiekę nad nimi i ich przyszły rozwój, a także dążąc do likwidacji dyskryminujących stereotypów związanych z płcią; uważa, że w przypadkach gdy najbliższa rodzina nie może opiekować się dzieckiem niepełnosprawnym, administracja publiczna powinna zapewnić alternatywną opiekę w dalszej rodzinie, a gdyby nie było to możliwe, w ramach społeczności, w środowisku rodzinnym; zauważa potrzebę wsparcia tworzenia rodzin zastępczych i adopcji dzieci niepełnosprawnych poprzez usprawnienie procedur biurowatycznych i udzielanie informacji oraz odpowiednią pomoc dla rodzin zastępczych i adopcyjnych;
13. proponuje, aby w sferze budownictwa mieszkaniowego uwzględnić kwestie architektoniczne i inne kwestie środowiskowe oraz przedsięwziąć środki w celu przyspieszenia zmiany „projektu dostosowanego do specjalnych potrzeb” na „integrujący projekt zapewniający włączenie wszystkich obywateli”; jednak pełna dostępność i odpowiednie dostosowania powinny stanowić cel nie tylko w obszarze architektury, lecz także projektowania w ogóle, powinny one być niezmiennym dążeniem i rzeczywistością, zwłaszcza w aspekcie podstawowych potrzeb życia codziennego kobiet niepełnosprawnych; podkreśla potrzebę zagwarantowania kobietom niepełnosprawnym dostępu do mieszkań socjalnych, samodzielnych bądź

dzielonych ze współlokatorami, oraz zaoferowania im w tym celu pomocy ekonomicznej przeznaczonej na eliminację barier dla mobilności w domu, która to pomoc powinna być również dostępna dla osób mieszkających w lokalach wynajmowanych; wobec tego ponownie podkreśla potrzebę zapewnienia osobom niepełnosprawnym szerszego dostępu do godnych warunków życia zarówno w zakresie warunków mieszkaniowych, jak i zdolności do przemieszczania się, dostępu do usług użyteczności publicznej i uczestnictwa w życiu publicznym;

14. wzywa Komisję i państwa członkowskie do ułatwienia korzystania kobietom i dziewczętom o ograniczonej sprawności ruchowej oraz kobietom i dziewczętom niepełnosprawnym z infrastruktury transportowej, pojazdów, kanałów informacyjnych i rezerwacyjnych bez barier; stwierdza, że kobiety niepełnosprawne stanowią większość osób niepełnosprawnych korzystających z transportu publicznego; podkreśla wobec tego, że kwestią fundamentalną staje się uwzględnianie aspektów związanych z niepełnosprawnością i płcią podczas planowania, wdrażania i oceny polityki transportowej w celu zapewnienia równości szans i niedyskryminacji kobiet niepełnosprawnych; wobec powyższego zaleca angażowanie ich jako konsultantów ds. polityki transportowej, gdyż dysponują odpowiednim doświadczeniem w tej dziedzinie;
15. wskazuje, że konieczne jest również zapewnienie dostępności mediów społecznościowych i internetu, np. czytelności wszystkich publicznych stron internetowych dla osób z upośledzeniem wzroku, a dostosowania powinny obejmować również inne, niedotyczące wzroku rodzaje niepełnosprawności, np. polegać na przystosowaniu bardzo złożonych treści do potrzeb osób niepełnosprawnych intelektualnie i załączaniu nagrań wideo z tłumaczeniem treści na język migowy itp., tak aby możliwe było ich zrozumienie; wyraża zaniepokojenie brakiem pełnego dostępu obywateli do organów państwowych i aplikacji w zakresie e-rządzenia; utrzymuje, że wszyscy niepełnosprawni, w tym również niedosłyszące osoby starsze, których liczba i odsetek w społeczeństwie rośnie (zgodnie z szacunkami WTO), muszą mieć dostęp do umiejętności cyfrowych; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji dotyczący dyrektywy w sprawie dostępności stron internetowych instytucji sektora publicznego;

16. podkreśla, że uczestnictwo demokratyczne jest częścią praw podstawowych i obywatelskich kobiet niepełnosprawnych i że konieczne jest jego ułatwienie i zagwarantowanie; wzywa zatem państwa członkowskie i wszystkie właściwe organy publiczne do zapewnienia odpowiednio dostosowanych ułatwień i do umożliwienia kobietom aktywnego zaangażowania i uczestnictwa;
17. przypomina, że konwencja ONZ promuje model praw człowieka polegający na wsparciu procesu decyzyjnego, oparty na równości i przyrodzonej godności wszystkich osób, zamiast przestarzałego systemu delegowania procesu decyzyjnego; wzywa zatem państwa członkowskie do ułatwiania reprezentacji kobiet niepełnosprawnych w procesach decyzyjnych w celu zadbania o ich interesy i ochronę przysługujących im praw;
18. uważa, że kobiety i dziewczęta niepełnosprawne mają prawo w miarę możliwości decydować o własnym życiu i potrzebach, że należy ich wysłuchiwać, konsultować się z nimi i aktywnie zachęcać je do jak największej niezależności, a także podkreśla, że prawa te powinny być również gwarantowane w specjalistycznych instytucjach w zwykłym kontekście życiowym; podkreśla, że pomoc osobista jest sposobem na niezależność życiową, wobec czego należy ją ułatwiać i propagować w przypadku kobiet niepełnosprawnych w ramach wsparcia w placówkach edukacyjnych i instytucjach szkolenia zawodowego, w miejscach pracy, w rodzinie, a także w okresie ciąży i macierzyństwa;
19. przypomina, że na każdym etapie życia kobiety pojawiają się nie tylko szanse, lecz także obowiązki i w tym sensie wiele kobiet musi znosić nieproporcjonalne obciążenia w kontekście ciąży i macierzyństwa, gdy muszą mierzyć się z negatywnymi konsekwencjami ciąży, w szczególności gdy ojcowie ani nie wywiązują się ze swoich obowiązków, ani nie dbają o dobro i los swoich dzieci, ponieważ opuszczają rodzinę, podczas gdy w rodzinie rodzice powinni mieć takie same obowiązki, jeżeli wcześniej nie uzgodnili innego ich podziału;
20. zdecydowanie stwierdza, że aby kobiety i dziewczęta niepełnosprawne mogły podejmować samodzielne decyzje, muszą być informowane o swoich prawach; informacje te powinny być przekazywane w sposób ogólnodostępny i zrozumiały dla zainteresowanych, z uwzględnieniem różnych kanałów, środków i formatów

komunikacji zgodnych z ich wyborem, a także – w odpowiednich przypadkach – stopniem niepełnosprawności intelektualnej;

21. zauważa, że aby zwłaszcza kobiety i dziewczęta niepełnosprawne otrzymywały odpowiednią opiekę, w sektorze medycznym potrzebne są ciągłe, trwające przez cały okres aktywności zawodowej konkretne szkolenia w zakresie chorób i niepełnosprawności psychicznych w celu ich lepszego rozpoznawania oraz kierowania pacjentów dotkniętych tymi chorobami do specjalistycznych i wykwalifikowanych w tej dziedzinie służb medycznych; wzywa zatem państwa członkowskie do zadbania o specjalistyczne szkolenia dla wszystkich pracowników mających do czynienia z osobami niepełnosprawnymi oraz podkreśla, że w trakcie szkolenia personel medyczny i szkoleniowy powinien poszerzać swoją wiedzę na temat wszystkich niepełnosprawności, z których wiele pozostaje mało znanych mimo ich częstego występowania;
22. zauważa, że system edukacji oraz szkoleń zawodowych dla osób niepełnosprawnych funkcjonuje w niektórych państwach członkowskich oddzielnie i w stopniu niewystarczającym; podkreśla znaczenie integracji kobiet niepełnosprawnych w standardowych systemach edukacji i systemach zawodowych, o ile dany rodzaj niepełnosprawności umożliwia taką integrację;
23. podkreśla potrzebę wspierania migrujących niepełnosprawnych dziewcząt i kobiet, aby umożliwić im rozwijanie umiejętności i potencjału podczas szkoleń zawodowych, a także zdobycie odpowiedniego zatrudnienia;
24. zauważa, że różne etapy życia kobiety – w tym okres ciąży – wiążą się z konkretnymi wyzwaniami, z którymi należy sobie radzić, a kiedy radzą sobie z nimi kobiety niepełnosprawne, powinny one mieć takie same prawa i szanse jak kobiety sprawne, aby unikać zniechęcania kobiet niepełnosprawnych do zachodzenia w ciążę; ponadto, uwzględniając dodatkowe wyzwania, przed jakimi stają kobiety niepełnosprawne, podkreśla, że powinny one mieć prawo do przedłużonego urlopu macierzyńskiego w celu przystosowania się do nowej sytuacji i prawidłowego rozwoju życia rodzinnego; zauważa, że przymusowa sterylizacja i aborcja to formy przemocy wobec kobiet, które są nieludzkim i poniżającym sposobem traktowania, który państwa członkowskie muszą wyeliminować i zdecydowanie potępiać;

25. podkreśla, że kobietom i dziewczętom niepełnosprawnym należy stworzyć takie same możliwości swobodnego korzystania z własnej seksualności, jakie mają osoby sprawne i uważa, że kobiety niepełnosprawne muszą mieć możliwość życia i realizowania własnych pragnień posiadania – lub nieposiadania – dzieci, podobnie jak kobiety sprawne; podkreśla, że aby dziewczęta, nastolatki i kobiety niepełnosprawne odpowiadały za swoją seksualność, muszą mieć dostęp do edukacji seksualnej w wydaniu zawodowych ekspertów w tej dziedzinie, na przykład wychowawców lokalnych publicznych służb społecznych, oraz – w odpowiednich przypadkach – przystosowanej do stopnia niepełnosprawności intelektualnej kobiety lub dziewczynki; kobiety i dziewczęta niepełnosprawne muszą poznać i zrozumieć wiedzę dotyczącą funkcjonowania organizmu (jak zachodzi się w ciąży i jak można jej zapobiegać), sposobów przeciwstawienia się praktykom seksualnym niezgodnym z ich wolą, zapobiegania chorobom przenoszonym drogą płciową itp.; podkreśla rolę zapewnienia specjalistycznego wsparcia zarówno dla nich samych, jak i dla ich rodzin, aby mogły w pełni cieszyć się macierzyństwem, przy jednoczesnym zagwarantowaniu wsparcia w zakresie opieki nad ich dziećmi; zwraca uwagę, aby państwa członkowskie w szczególny sposób uwzględniły w tym przypadku potrzeby kobiet niepełnosprawnych umysłowo;
26. uważa, że dla kobiet i dziewcząt niepełnosprawnych istotne znaczenie ma pełny dostęp do opieki medycznej zaspokajającej ich szczególne potrzeby, w tym do konsultacji ginekologicznych, badań lekarskich, dotyczących również planowania rodziny oraz dostosowanego wsparcia podczas ciąży; wzywa państwa członkowskie do zapewnienia odpowiedniego dostępu do tych usług o wysokiej jakości za pośrednictwem krajowych systemów publicznej opieki zdrowotnej;
27. wskazuje znaczenie eliminowania uprzedzeń, negatywnych poglądów i społecznej stygmatyzacji oraz zachęcania do akceptacji społecznej, zaangażowania społecznego, poszanowania i tolerancji oraz do zwrócenia uwagi na wartość różnorodności ludzi; zachęca zwłaszcza państwa członkowskie do prowadzenia kampanii uświadamiających;
28. podkreśla, że przemoc wobec kobiet i przemoc seksualna to poważne naruszenie praw podstawowych; w związku z ich nader słabą pozycją społeczną podkreśla

konieczność ochrony kobiet i dziewcząt niepełnosprawnych przebywających w domach pomocy społecznej i szpitalach przed napaścią na tle seksualnym i innymi formami złego traktowania fizycznego, którego kobiety mogą być ofiarami, oraz z zaniepokojeniem wskazuje na brak danych dotyczących tego niepokojącego zjawiska; zwraca się do państw członkowskich o zbadanie skali tego problemu poprzez zachęcenie kobiet niepełnosprawnych będących ofiarami przemocy do przerywania milczenia; zachęca do zgromadzenia odpowiednich danych w poufny sposób, aby przedsięwziąć stosowne środki w celu rozwiązania tego problemu; wzywa Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn do przeprowadzenia ekspertyz dotyczących przemocy wobec kobiet i dziewcząt niepełnosprawnych;

29. wzywa państwa członkowskie do zapobiegania molestowaniu w miejscu pracy dzięki skutecznym procedurom w przypadku molestowania zgodnie z dyrektywą 2000/78/WE, aby zmniejszyć dużą liczbę gwałtów i przypadków molestowania seksualnego oraz przemocy seksualnej i przymusowych sterylizacji, zwłaszcza w dużych instytucjach;

30. podkreśla, że w wielu krajach rozwijających się wciąż istnieją znaczne bariery uniemożliwiające ucieczkę przed przemocą i zgłaszanie tego rodzaju przestępstw oraz ograniczające dostęp do organów sądowych i służb socjalnych;

31. wzywa UE i państwa członkowskie do podejmowania wszelkich odpowiednich działań ustawodawczych, administracyjnych, społecznych i edukacyjnych w celu ochrony kobiet i dziewcząt niepełnosprawnych zarówno w warunkach domowych, jak i poza domem przed wszelkimi rodzajami wykorzystywania, przemocy i nadużyć oraz do ułatwienia im dostępu do wymiaru sprawiedliwości poprzez zapewnianie odpowiedniego wsparcia i pomocy w ramach społeczności przy uwzględnieniu ich specyficznych potrzeb, w tym odpowiednich urządzeń, aby uniknąć izolacji i zamknięcia w domu; uważa, że ponadto wszystkie takie usługi i programy powinny być ściśle monitorowane przez niezależne organy; ubolewa, że w europejskich i krajowych przepisach dotyczących zapobiegania wykorzystywaniu, przemocy i złemu traktowaniu zazwyczaj nie uwzględnia się czynnika niepełnosprawności;

32. wzywa Komisję do wdrożenia kompleksowej strategii zwalczania przemocy wobec kobiet, zgodnie z wnioskiem Parlamentu przedstawionym w kilku rezolucjach,

a ostatnio w swojej rezolucji z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie priorytetów oraz zarysu ram nowej polityki UE w dziedzinie walki z przemocą wobec kobiet <sup>21</sup>; ponownie stwierdza, że Komisja musi przedstawić instrument ustawodawczy dotyczący prawa karnego, aby zwalczać przemoc ze względu na płeć, w tym chronić prawa kobiet niepełnosprawnych w przypadku wykorzystywania seksualnego i przemocy w miejscach publicznych i w domu;

33. zdecydowanie stwierdza, że należy zagwarantować kobietom niepełnosprawnym skuteczny, pozbawiony barier, łatwy i bezpieczny dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz możliwość korzystania na każdym etapie procesu z systemów i technologii wsparcia komunikacji zgodnych ze swoim wyborem, w tym z obecności tłumacza języka migowego lub przewodnika–tłumacza osób głuchoniewidomych w celu zagwarantowania poprawnej komunikacji z funkcjonariuszami policji i wymiaru sprawiedliwości; podkreśla, że biorąc pod uwagę wysoki stopień zależności wielu kobiet niepełnosprawnych od osób zapewniających im opiekę, które w licznych przypadkach są jednocześnie sprawcami przemocy i wykorzystywania, należy zapewnić niezależne formy komunikacji z kobietami niepełnosprawnymi będącymi ofiarami przemocy w celu umożliwienia im złożenia doniesienia i natychmiastowego umieszczenia w ośrodkach całodobowej opieki, na okres przejściowy, do czasu sądowego rozstrzygnięcia sprawy; proponuje wprowadzenie w ramach postępowania procesowego procedur konkretnie dopasowanych do potrzeb kobiet i dziewcząt niepełnosprawnych, łącznie z zapewnieniem pomocy organizacji pozarządowych; podkreśla, że żadne bariery nie mogą utrudniać dostępu kobiet niepełnosprawnych do środków prawnych; wskazuje przy tym na potrzebę przedsięwzięcia skutecznych środków w celu zapewnienia kobietom niepełnosprawnym dostępu do wsparcia, jakiego mogą potrzebować, korzystając ze swojej zdolności prawnej, wsparcie to – o ile będzie wymagane – powinno być dostosowane do indywidualnych potrzeb i zdolności oraz służyć podejmowaniu decyzji dotyczących praw obywatelskich i politycznych; wskazuje również na potrzebę zapewnienia odpowiednich i skutecznych środków ochronnych w celu zapobiegania niegodziwemu traktowaniu kobiet niepełnosprawnych przez osoby trzecie lub instytucje podczas korzystania przez te kobiety ze swojej zdolności prawnej, środków takich jak bezstronne oceny

---

<sup>21</sup> Dz.U. C 296 E z 2.10.20012, s. 26.

rzeczywistych potrzeb przeprowadzane przez niezależnych, uprawnionych ekspertów oraz okresowe przeglądy zastosowanych działań;

34. podkreśla, że konieczne jest analizowanie każdej zgody na sterylizację udzielonej przez kobietę niepełnosprawną przez bezstronną osobę trzecią odpowiedzialną za sprawdzenie, czy decyzję podjęto uczciwie i dobrowolnie, a w razie braku poważnych wskazań medycznych – czy nastąpiło to bez przymusu; ponadto podkreśla, że nigdy nie należy podawać środków antykoncepcyjnych ani przerywać ciąży, nawet w granicach prawa, wbrew woli kobiety lub dziewczynki niepełnosprawnej; uważa, że kobiety i dziewczęta niepełnosprawne powinny mieć prawo do wyrażenia świadomej zgody i zrozumienia wszelkich procedur medycznych; jest zdania, że jeżeli kobieta lub dziewczynka niepełnosprawna nie jest w stanie wyrazić zgody, zgoda ta powinna zawsze opierać się na poszanowaniu praw człowieka; wzywa państwa członkowskie do zapobiegania przymusowej sterylizacji kobiet niepełnosprawnych oraz do potępiania tego procederu;
35. zauważa, że do opisywania upośledzeń fizycznych i niepełnosprawności stosuje się różną terminologię oraz że należy skupić się na niepełnosprawności a nie na upośledzeniach z medycznego punktu widzenia, zgodnie z podejściem przyjętym w Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych i stosowanym przez Europejski Trybunał Sprawiedliwości; podkreśla, że pracodawcy powinni koncentrować się na umiejętnościach i zdolnościach niepełnosprawnych pracowników lub kandydatów;
36. zwraca się do państw członkowskich o ułatwianie i zapewnianie kobietom i dziewczętom niepełnosprawnym dostępu do wszelkich form kształcenia formalnego i nieformalnego oraz do możliwości uczenia się przez całe życie, a także dostępu do rynku pracy, gdyż należy je zachęcać do podejmowania studiów i do korzystania z nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych, a także wspierać i zachęcać do uzyskania dostępu do rynku pracy, przy czym podkreśla również, że określone talenty, poglądy i doświadczenia mogą znacząco wzbogacić środowisko pracy; wzywa państwa członkowskie do zapewnienia przeszkolenia i informacji nauczycielom, instruktorom, pracownikom sektora administracji publicznej oraz pracodawcom, aby wdrażali procesy integracji społecznej mające na celu wykorzystanie potencjału oraz atutów kobiet niepełnosprawnych; proponuje wykorzystanie Europejskiego

Funduszu Społecznego jako skutecznego instrumentu podnoszenia poziomu życia i włączenia kobiet i dziewcząt niepełnosprawnych we wszystkie obszary życia, na przykład w dostęp do rynku pracy, a także ograniczania bezrobocia osób młodych i ubóstwa;

37. wzywa państwa członkowskie do przeprowadzenia przeglądu ram legislacyjnych i politycznych w zakresie uczestnictwa kobiet niepełnosprawnych oraz kobiet niepełnosprawnych intelektualnie i upośledzonych umysłowo w rynku pracy; podkreśla potrzebę przyjęcia aktywnych środków polityki rynku pracy dla kobiet niepełnosprawnych, umożliwiających wybór np. elastycznej umowy o pracę, pracy w niepełnym lub pełnym wymiarze godzin, a także potrzebę rozważenia możliwości stymulowania małych i średnich przedsiębiorstw poprzez zachęty finansowe i inne wsparcie na rzecz lepszego godzenia życia zawodowego i prywatnego; podkreśla, że kobiety niepełnosprawne powinny mieć równy dostęp do finansowania tworzenia małych przedsiębiorstw i innych form samozatrudnienia, a także prawo wyboru między różnymi formami zatrudnienia; zachęca państwa członkowskie do korzystania z najlepszych praktyk europejskich; wzywa pracodawców do odpowiedniego dostosowywania miejsc pracy i warunków pracy, aby bardziej skoncentrować się na zachęcaniu osób niepełnosprawnych do pracy i na aktywnym włączaniu ich w rynek pracy, przy czym należy umożliwić rozpatrywanie indywidualnych spraw związanych z dyskryminacją w sądach pracy zgodnie z art. 5 dyrektywy 2000/78/WE; zwraca uwagę, że obecnym systemom kształcenia i szkolenia zawodowego zazwyczaj nie udaje się obniżyć wysokiego wskaźnika wczesnego kończenia nauki wśród osób niepełnosprawnych, wobec czego zachęca państwa członkowskie do poświęcenia szczególnej uwagi dzieciom niepełnosprawnym i dzieciom specjalnej troski w kontekście edukacyjnym, aby poprawić ich integrację społeczną i przyczynić się do obniżenia wskaźnika wczesnego kończenia nauki do poziomu poniżej 10%;

38. wzywa państwa członkowskie do zagwarantowania odpowiedniego finansowania i wsparcia dla stowarzyszeń i organizacji zrzeszających osoby niepełnosprawne, stanowiących podstawowe instytucje promujące prawa osób niepełnosprawnych, oraz do dowartościowania ich działalności obywatelskiej opartej na uczestnictwie w społeczeństwie;

39. wzywa państwa członkowskie do udzielenia odpowiedniego, specjalistycznego wsparcia rodzinom kobiet niepełnosprawnych poprzez zapewnienie szkoleń i pomocy opiekunom na wielu szczeblach, a także do powołania instytucji ich wspierających, umożliwiających czasową opiekę nad osobami niepełnosprawnymi, udzielaną wówczas, jeżeli w danej rodzinie wystąpi taka konieczność;
40. podkreśla istniejące nierówności w infrastrukturze państw członkowskich przeznaczonej dla osób niepełnosprawnych oraz konieczność zapewnienia niepełnosprawnym kobietom i dziewczętom możliwości swobodnego przemieszczania się w całej UE, a także zwraca uwagę, że państwo członkowskie będące celem podróży powinno zaspokajać wszystkie szczególne potrzeby, do jakich ma prawo kobieta niepełnosprawna, na równych zasadach z miejscowymi osobami niepełnosprawnymi;
41. wyraża ubolewanie, że Rada nie zakończyła jeszcze prac nad projektem dyrektywy Rady w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, wbrew stanowisku Parlamentu z 2009 r.; wzywa Radę do zapewnienia przyjęcia tej dyrektywy do końca bieżącej kadencji Parlamentu;
42. zdecydowanie stwierdza, że osoby niepełnosprawne, zwłaszcza kobiety, są szczególnie narażone na znalezienie się w sytuacji ubóstwa (według OECD prawie jedna na cztery osoby niepełnosprawne żyje w ubóstwie); wzywa państwa członkowskie do podjęcia odpowiednich środków w celu ochrony kobiet i dziewcząt niepełnosprawnych przed ubóstwem oraz zagwarantowania im zasiłków i praw z racji niepełnosprawności, a także dostępu do usług socjalnych i zdrowotnych poprzez opracowanie odpowiednich krajowych programów i zapewnienie ich skutecznego wdrażania poprzez stałe monitorowanie i ciągłą ocenę; zaznacza, że ryzyko ubóstwa i bezrobocia jest szczególnie wysokie w przypadku matek samotnie wychowujących dzieci niepełnosprawne; zwraca uwagę, że promowanie równości płci i równych szans, a także walka z dyskryminacją, której ofiarami są dzieci niepełnosprawne i ich rodziny, to narzędzia służące zwalczaniu stygmatyzacji, ubóstwa i wykluczenia społecznego, a współzależności występujące między niepełnosprawnością, płcią i ubóstwem należy uwzględniać we wszystkich strategiach politycznych,

aby przeciwdziałać ubóstwu i wykluczeniu społecznemu;

43. wzywa, by publiczne systemy opieki zdrowotnej identyfikowały i kwalifikowały grupy osób w sytuacji szczególnego ryzyka jako użytkowników o specjalnych potrzebach oraz były wyposażone w środki i jednostki referencyjne w zakresie prawidłowego udzielania pomocy;
44. wzywa do zwrócenia szczególnej uwagi na kobiety starsze, często samotne i dotknięte rozwijającymi się chorobami skutkującymi niepełnosprawnością, przez wprowadzenie programów prewencyjnych i działań wspomagających;
45. podkreśla, że w wielu krajach wprowadzenie środków oszczędnościowych spowodowało ograniczenie podstawowych świadczeń i usług i że kobiety niepełnosprawne są grupą szczególnie narażoną na skutki tej sytuacji; podkreśla również, że obniżanie środków dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów, którymi często są kobiety, negatywnie wpłynie na zaspokajanie potrzeb edukacyjnych, społecznych i ekonomicznych kobiet pełniących obowiązki rodzinne; wobec tego wzywa państwa członkowskie do przyjęcia środków mających na celu usunięcie wszelkich przeszkód, które utrudniają świadczenie poprawnie funkcjonujących, łatwo dostępnych, wysokiej jakości i przystępnych cenowo usług dla kobiet niepełnosprawnych;
46. zauważa brak wysokiej jakości, łatwo dostępnych i przystępnych cenowo usług pomocy i opieki nad osobami niepełnosprawnymi w większości państw członkowskich oraz nierównomierne obciążenie obowiązkami opieki między kobietami a mężczyznami, co ma bezpośredni, negatywny wpływ na możliwość uczestnictwa kobiet we wszystkich aspektach życia społecznego, gospodarczego, kulturalnego i politycznego; w związku z tym nalega, aby zwrócić szczególną uwagę na osoby zajmujące się osobami niepełnosprawnymi, często kobiety, oraz uwzględnić ich zaangażowanie w doświadczeniu zawodowym, a także podkreśla potrzebę zachęcenia państw członkowskich, by w ramach swoich systemów ubezpieczeń społecznych i w momencie osiągnięcia przez obywatela wieku emerytalnego uznawały poświęcenie i nieodpłatną pracę opiekunów osób niepełnosprawnych, którymi w większości przypadków są kobiety; zdecydowanie stwierdza, że należy zwrócić szczególną uwagę na te kobiety, aby otrzymywały odpowiednią płacę

i emeryturę; wzywa zatem Komisję do przedstawiania wniosku ustawodawczego w sprawie urlopu dla opiekunów (lub urlopu opiekuńczego), dzięki któremu można by brać urlop, aby zająć się chorym, niepełnosprawnym lub upośledzonym członkiem rodziny lub pozostać zatrudnionym na czas urlopu, aby zadbać o członków rodziny na utrzymaniu;

47. zwraca się do Komisji i państw członkowskich o opracowanie zakrojonych na szeroką skalę kampanii uświadamiających w celu zwiększenia widoczności kobiet i dziewcząt niepełnosprawnych i podkreśla cenną rolę, którą w budowaniu pozytywnego wizerunku kobiet niepełnosprawnych i zachęcaniu ich do dochodzenia swoich praw mogą odegrać środki masowego przekazu i internet;

48. uważa, że kwestią fundamentalną jest zagwarantowanie przez państwa członkowskie równości kobiet i dziewcząt niepełnosprawnych wobec prawa, a także równej ochrony prawnej i korzystania z owej równości bez jakiejkolwiek dyskryminacji; jest zdania, że należy zabronić wszelkiej dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność i płeć, pamiętając, że zbieg tych dwóch okoliczności daje efekt potęgujący, jeśli chodzi o brak równości;

49. wzywa Komisję do większego uwzględnienia problematyki płci podczas dokonywania przeglądu śródkresowego europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności 2010–2020 i opracowywaniu związanego z nią wykazu działań na lata 2015–2020;

50. przypomina, że w unijną politykę na rzecz niepełnosprawności powinna od początku być wpisana zasada równości płci, co ma zapobiec utrzymywaniu się, i pogłębianiu w trakcie jej wdrażania, wcześniej istniejących nierówności; podkreśla potrzebę ustalenia wskaźników ujmujących perspektywę płci łącznie z niepełnosprawnością; uważa, że brak wskaźników utrudnia właściwe poznanie rzeczywistości, z jaką mają do czynienia kobiety niepełnosprawne; wzywa Komisję do tego, by opracowując w przyszłości analizy dotyczące kwestii kobiet i niepełnosprawności, zaprosiła do współpracy same kobiety i dziewczęta niepełnosprawne;

51. wzywa Komisję, Radę i państwa członkowskie do przyjęcia horyzontalnej dyrektywy dotyczącej przeciwdziałania dyskryminacji mającej na celu usunięcie we wszystkich obszarach leżących w kompetencjach UE barier, które uniemożliwiają osobom

niepełnosprawnym, w szczególności kobietom i dziewczętom niepełnosprawnym, osiągnięcie ich pełnego potencjału w zakresie uczestnictwa w życiu społecznym i niezależności;

52. zwraca się do państw członkowskich o wsparcie dobrowolnych inicjatyw wspierających różnorodność ludzi i zapewnienie odpowiedniego finansowania organizacjom pozarządowym zajmującym się tą kwestią;
53. wzywa Komisję i państwa członkowskie do gromadzenia wyczerpujących i wiarygodnych danych statystycznych z podziałem na płeć i z myślą o ukierunkowanych badaniach na temat rzeczywistej sytuacji osób niepełnosprawnych, gdyż jest to niezbędne, aby w efektywny sposób kształtować politykę, w której ma być rozwiązany problem dyskryminacji krzyżowej obejmującej płeć, niepełnosprawność i przemoc; uważa, że gromadzenie takich danych powinno się odbywać przy współudziale kobiet niepełnosprawnych; uważa również, że istnieje potrzeba brania pod uwagę perspektywy płci we wszystkich badaniach dotyczących osób niepełnosprawnych, a także perspektywy niepełnosprawności w badaniach dotyczących kobiet i dziewcząt;
54. podkreśla, że różnorodność wzbogaca społeczeństwo;
55. zauważa, że godność człowieka jest nienaruszalna i musi być szanowana oraz chroniona;
56. podkreśla, jak ważne jest zastosowanie podejścia uwzględniającego różnicę płci do kwestii niepełnosprawności w agendzie rozwoju na okres po 2015 r.;
57. wzywa Komisję oraz Europejską Służbę Działań Zewnętrznych do uwzględniania w skoordynowany sposób kwestii niepełnosprawności w polityce rozwojowej i projektach dotyczących rozwoju oraz do promowania kompleksowej strategii ograniczania ubóstwa w programach geograficznych dla kobiet niepełnosprawnych, z myślą o uwolnieniu ich potencjału gospodarczego; podkreśla, że reforma rolna musi zapewniać równouprawnienie płci w kwestii własności gruntów, w tym dla kobiet niepełnosprawnych;
58. zwraca się do Komisji oraz ESDZ o wdrożenie mechanizmu monitorującego celem

oceny wpływu ich strategii politycznych na sytuację kobiet niepełnosprawnych na szczeblu krajowym; wzywa UE do wsparcia działań krajów partnerskich dotyczących opracowywania i wdrażania przepisów dotyczących zatrudnienia zgodnie z postanowieniami Komitetu do spraw Praw Osób Niepełnosprawnych i konwencją MOP nr 159;

59. wzywa Komisję do wspierania inicjatyw mających na celu zwiększenie zdolności zainteresowanych stron w zakresie skutecznej realizacji międzynarodowych zobowiązań na rzecz rozwoju z włączeniem niepełnosprawności zgodnie z celami Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych; zachęca UE do wspierania udziału organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych w procesach decyzyjnych na szczeblu międzynarodowym i krajowym;

60. zauważa, że sytuacje zagrożeń i kryzysy humanitarne pogarszają warunki bezpieczeństwa i ochrony kobiet i dziewcząt niepełnosprawnych zmniejszając znacząco ich szanse przeżycia; podkreśla, że kobiety i dziewczęta niepełnosprawne znajdują się w położeniu większej bezbronności niż inne osoby, zarówno przed, w trakcie, jak i po zaistnieniu sytuacji zagrożenia, takich jak konflikty zbrojne, okupacja terytoriów, klęski żywiołowe i kryzysy humanitarne; nalega na potrzebę uczulenia krajowych i międzynarodowych organizacji odpowiedzialnych za zdrowie publiczne, by przygotowując się do sytuacji kryzysowych oraz udzielając pomocy kryzysowej lub humanitarnej, zwracały uwagę na prawa i szczególne potrzeby kobiet i dziewcząt niepełnosprawnych, a także na potrzebę dysponowania zasobami ludzkimi i materialnymi zapewniającymi powszechny dostęp i równość szans dla kobiet i dziewcząt niepełnosprawnych w sytuacjach zagrożenia i kryzysowych, co pozwoli uniknąć nieudzielenia pomocy lub niewłaściwego jej udzielenia;

61. podkreśla, że Unia Europejska i jej państwa członkowskie powinny uznać znaczenie promowania współpracy międzynarodowej w celu wsparcia krajowych wysiłków na rzecz urzeczywistnienia prawa kobiet i dziewcząt niepełnosprawnych do korzystania w pełni i na warunkach równości ze wszystkich swoich praw i wolności podstawowych; nalega, by programy współpracy międzynarodowej obejmowały także kobiety i dziewczęta niepełnosprawne, w związku z czym konieczne jest bezpośrednie zaangażowanie organizacji przedstawicielskich (mieszanych bądź

kobiety) w planowanie, wdrażanie, monitorowanie i ocenę polityki współpracy prowadzonej na szczeblu lokalnym, krajowym, unijnym lub międzynarodowym, poprzez wymianę i rozpowszechnianie informacji, doświadczeń, programów kształcenia i najlepszych praktyk;

62. podkreśla, że Unia Europejska i jej państwa członkowskie powinny promować włączanie do swoich strategii politycznych, programów i projektów współpracy rozwojowej aspektu płci i niepełnosprawności jako kwestii przekrojowej, gwarantując w ten sposób opracowanie szczegółowych projektów wspierających równość szans dla osób niepełnosprawnych, w szczególności kobiet i dziewcząt; podkreśla, że Komisja, Parlament Europejski, Organizacja Narodów Zjednoczonych, wyspecjalizowane organizacje i pozostałe międzynarodowe, krajowe i lokalne organizacje pomocowe powinny umieścić finansowanie programów skierowanych do kobiet i dziewcząt niepełnosprawnych wśród swoich priorytetów oraz przeznaczać fundusze na ten cel w swoich programach ogólnych, a także przeznaczać fundusze na programy lub ich części przeznaczone dla kobiet i dziewcząt niepełnosprawnych; uważa, że UE powinna uwzględnić kwestię praw kobiet i dziewcząt niepełnosprawnych we współpracy dwustronnej i współpracy z państwami trzecimi, a w dłuższej perspektywie czasowej z samorządami terytorialnymi poprzez bezpośrednie wsparcie ekonomiczne w ramach swojej wielostronnej polityki współpracy rozwojowej, wsparcie ekonomiczne dla organizacji międzynarodowych, współfinansowanie organizacji pozarządowych z Unii Europejskiej i innych części świata, a także politykę związaną z pomocą humanitarną;
63. nalega na konieczność wsparcia aktywnego uczestnictwa kobiet niepełnosprawnych w europejskich organizacjach przedstawicielskich (szczególnie Europejskim Forum Niepełnosprawności, Europejskim Lobby Kobiet i należących do niego organizacjach krajowych), w monitorowaniu traktatów międzynarodowych dotyczących praw człowieka, poprzez przekazywanie istotnych informacji w sprawozdaniach alternatywnych, w których zdaje się przekrojową relację z sytuacji kobiet i dziewcząt niepełnosprawnych w zakresie ich praw i wolności podstawowych;
64. uważa, że istnieje potrzeba zadbania o to, by w swoich sprawozdaniach okresowych z realizacji traktatów dotyczących praw człowieka Unia Europejska i jej państwa

członkowskie zamieszczały informacje na temat kobiet i dziewcząt niepełnosprawnych, w kontekście każdego z ich praw, opisywały bieżącą sytuację prawną i faktyczną, a także informowały o działaniach podjętych w celu poprawy ich sytuacji i o napotkanych trudnościach i przeszkodach, w szczególności na obszarach wiejskich; jest zdania, że praktyka ta powinna być rozciągnięta na wszystkie instytucje zajmujące się obroną praw człowieka, zarówno w obrębie Unii Europejskiej, jak i poszczególnych państw, w tym organizacje reprezentujące osoby niepełnosprawne i ich rodziny, kobiety w ogóle i kobiety niepełnosprawne;

65. uważa, że jednym z podstawowych wyzwań stojących na drodze do zmiany sytuacji kobiet i dziewcząt niepełnosprawnych jest włączenie kwestii niepełnosprawności do wszystkich programów, działań i strategii politycznych na rzecz równości płci oraz zaplanowanie i wdrożenie pozytywnych działań w celu umożliwienia im rozwoju, zważywszy na ich niekorzystną sytuację;

66. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Radzie Europy i sekretarzowi generalnemu ONZ.